

УДК 378.14

Чепига М.П., проф., к.б.н., **Галяс В.Л.**, проф., к.б.н.,
Верес Є., доц., к.б.н., **Федець О.**, доц., к.б.н. ©

*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З.Гжицького*

ТЕХНОЛОГІЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ СПРИЙМАННЯ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ВІД ЛЕКТОРА ДО СТУДЕНТА

Розглядається проблема важливості підвищення сприйняття і усвідомлення навчальної інформації шляхом створення оптимального довкілля.

Ключові слова: навчання, викладач, студент, емоції, мислеформи, музика.

Завданням керівництва ВНЗ і всього педагогічного колективу є зробити все можливе, щоби студенти легко сприймали навчальну інформацію, вчилися мислити, зокрема, виробляли фахове мислення і ще при цьому були активними та веселими. Ситуація більш ніж проблемна.

Частина викладачів усвідомлюють, що страх паралізує мислення і студент пристосовується до ситуації. Але ті з них, які відчули радість успішної праці, нагромаджують великий запас оптимізму, створюючої енергії, діяльної активності. Неприпустимо, щоб студент на занятті був пасивний. Активується сприйняття навчального матеріалу також проблемним його викладом.

У вік різкого підвищення кількості навчальної інформації і зменшення часу контакту викладача зі студентами проблемною є передача суми знань і вироблення фахового мислення.

Проблемним у педагогіці вищої школи є з одного боку вплив словесної навчальної інформації педагога на студента, а з іншого – підвищення здатності студента до запам'ятовування і розуміння змісту навчального матеріалу. Тут не обійтись без стимуляторів інтелекту студентів і педагогічних прийомів викладачами. Мають значення і вроджені задатки, і педагогічна підготовка та фахові знання викладача, які, зокрема, підвищують сприйнятливості слів лектора слухачами. У їх числі:

- Особлива будова голосових зв'язок, що дає можливість мати приємну, високоенергетичну вимову, яка із радістю сприймається слухачами, як доказ високих педагогічних можливостей викладача;
- Налаштування викладача на радісну передачу знань і вмінь;
- Розмова на свічку підсилює дохідливість слів до слухача (вважається що, довгі хвилі, які генерують голосові зв'язки при проходженні через полум'я свічки перетворюються в короткі;
- Читання лекцій у музичному супроводі піднімає настрій і працездатність лектора, а, значить, і голосових зв'язок.

Використання певної музики дозволяє виконувати напружену розумову роботу, залишаючись сконцентрованим. Зокрема, при напруженій розумовій роботі без музичного супроводу пульс прискорюється,

кров'яний тиск підвищується; мозкові хвилі прискорюються, а м'язи напружуються. При цій же роботі із відповідною музикою пульс сповільнюється, кров'яний тиск зменшується; мозкові хвилі сповільнюються, а м'язи розслаблюються.

Здатність засвоювати інформацію студентами можна підсилити, якщо:

- у навчальному приміщенні (чи в домашніх умовах) неголосно лунає класична музика і ароматизоване приміщення...

- кольорове представлення інформації

- пишемо конспект у доброму настрої, із позитивними емоціями, красивим почерком, із нормальними інтервалами (через лінійку) то конспект випромінює позитивну енергетику, яка викликає позитивне налаштування на запам'ятовування. Від почерку йде певна енергетика, яка до деякої міри відображає енергетику і здоров'я студента тощо. Тому із свого конспекта легше здобувати суму знань, або іншого конспекта позитивно налаштованого студента.

Перед початком навчання (I курс університету, а краще ще в школі) визначають тип сприйняття інформації (зоровий, слуховий...). Якщо студенти легше запам'ятовують інформацію із розмови то записують її на диктофон (чи інший пристрій) – краще на фоні музики.

Використання певної (класичної) музики дозволяє виконувати напружену розмову роботу, залишаючись розслабленим і сконцентрованим. Без музики: пульс прискорюється, кров'яний тиск підвищується; мозкові хвилі прискорюються; м'язи напружуються. З відповідною музикою: пульс сповільнюється, кров'яний тиск зменшується; мозкові хвилі сповільнюються; м'язи розслаблюються. Вчіться і відпочивати під музику.

Важливим при підготовці навчального процесу і формуванні студентських груп за біоенергетикою, як це має місце при підборі космонавтів чи футболістів. До таких груп також підбирають викладача за енергетикою, щоб було повне взаєморозуміння. Іноді також зустрічаються випадки, коли студенти відмовляються від викладача, який нервує їх своєю енергетикою, як кіт собаку. В такому дискомфорті передача знань різко ускладнюється і успішність знижується.

Важливою для успішного педагогічного процесу є навчальна атмосфера, в тому числі і біоенергетична. Остання є в основі емоцій, які надзвичайно важливі як для викладання інформації, так і для її сприйняття студентами. Так формують і творчі колективи вчених.

Розглянемо одну із важливих складових навчальної атмосфери. Коли ми про щось думаємо, то над нами появляються мислеформи – енергетичні хмаринки. Коли група людей думає про щось одне і те ж, то їх мислеформи об'єднуються – утворюється егрегор. Є егрегори студентської групи, курсу, університету... В психології має є таке визначення: «Ефект сотої мавпи», наприклад, коли більше сотні студентів весь час думають, як не вчитись, то виникає патологічний егрегор, який зомбує, в першу чергу, студентів із слабкою і середньою нервовою системою – не вчитись. Ці студенти не можуть справитись із нав'язливою думкою: не вчитись, а хитрувати. Мотивація до навчання падає навіть у студентів із середніми розумовими здібностями.

Відкорегувати таку атмосферу, звичайно, важко. Можна використати для підсилення переконання стимулятори інтелекту: музику, аромати, колір, які на фізичному рівні об'єднують хвильова основа впливу.

У навчальних технологіях музику використовуємо у трьох типах ситуацій:

- Музика (разом з дихальними вправами), що впроваджує учасників курсу в оптимальний стан готовності до навчання, а, водночас, і розслаблює.
- «Активний» концерт, під час якого інформацію, яку треба засвоїти, читаємо уголос у супроводі експресивної музики.
- «Пасивний» концерт, під час якого студентів читаємо матеріал м'яким тихим голосом на тлі барокової музики, що допомагає транспортувати інформацію в блоки довготривалої пам'яті.
- Студентів заохочуємо до слухання барокової музики перед сном під час перегляду ілюстрацій з підручника – повторення «дії», що вивчали в день. Завдяки цьому підсвідомість утримує інформацію впродовж ночі.

Підвищити дохідливість змісту навчання можна за допомогою вдихання ефірних олій.

Японська фірма «Суміцу» з цією метою організувала спеціальну кімнату відпочинку для енергетичної підзарядки працівників. Директорам великих підприємств рекомендували розсіювати «ароматичні активатори» перед тим, як скликати співробітників на важливу нараду. Фірмою «Суміцу» розроблено понад 20 варіантів фітокомпозицій ароматів квітів та інших частин рослин для поліпшення якості роботи програмістів і друкарів. При вдиханні запаху жасмину кількість помилок у програмістів знижувалась на 30%, лаванди – на 20%, лимона – на 54 %.

Для підвищення працездатності, уваги, короткочасної пам'яті, прийняття швидких рішень у критичних ситуаціях використовуються лаванда, полин лимонний, шавлія мускатна, гвоздика, жасмин, піхта, лимон, сосна, ялина, кедр.

Розумове напруження знімають базилік, вербена, гвоздика, ялівець, пальмет, евкаліпт, петіт-грейн, левзея, чебрець, м'ята, бергамот. Підвищують настрій, емоційний тонус лимон, жасмин, китайський лимонник, кипарис, герань, бергамот, кориця, меліса, левзея.

При синдромі хронічної втоми використовують вербену, ладан, мирру, мелісу, ялівець, м'яту, шавлію, чебрець, левзею.

Японські вчені і інженери розробили синтезатор ароматів до комп'ютерів, що збільшує дохідливість навчальної інформації. Для різної мети і видів діяльності ми використовуємо ефективну музичну суміш. Вона допомагає створювати адекватний настрій і регулювати його. Наприклад, коли студенти зосереджені на вивченні академічних предметів, як фон звучить тиха музика в стилі бароко, а на перервах – голосніша ритмічна популярна музика, оскільки вона стимулює бадьорий настрій. Декілька хвилин такої перерви дозволяє студентам швидко зосередитись на навчанні.

Рекомендується вмикати таку музику і вдома під час праці, навчання чи іншої творчої діяльності.

Отже, для стимуляції творчості молоді можна використати такі фактори:

- вчитись під тиху музику бароко;
- у перерві між навчанням слухати популярну музику;

- дихати (періодично) ароматизованим повітрям (детальніше описано раніше);
- використовувати різноколірне освітлення до різних частин уроку: до вступної – рожеве, до основної – червоне, до заключної – зелене чи голубе;
- кольорові килимки (яскраві різнобарвні клаптики тканини чи паперу 9×9 см) для активізації мислення в похмуру погоду;
- писати кольоровою крейдою, фломастерами чи кульковими ручками;
- користуватись кольоровими плакатами, слайдами чи малюнками;
- у приміщенні, де відбувається заняття, стіни повинні бути пастельного жовтого кольору;
- синя лампа і жовті чи сині штори сприятимуть навчанню і відпочинку;
- для відпочинку очей під час напруженої розумової праці, дивіться на квіти.

Література

1. Васягина С. Волшебная сила ароматов. – Рига, 1997.
2. Кащенко Г.Ф., Солдатченко С.С., Короленко Е.С. и др. Эфирные масла – ароматы здоровья. – Ялта, 1996.
3. Миргородская С. Ароматотерапия: Мир запахов – запахи мира. – ИЦ-Гарант, 1996.
4. Николаевский В.В., Зинькович В.И. Ароматы исцеляют. – Ялта-Тольятти, 1995.
5. Николаевский В.В., Еременко А.Е., Иванов И.К. Биологическая активность эфирных масел. – М.: Медицина, 1987.
6. Николаевский В.В., Зинькович В.И. Растительные ароматические биорегуляторы. – Тольятти: ВАЗ, 1995.
7. Райт Р.Х. Наука о запахах. – М.: Мир, 1966. – 224 с.
8. Танасенко Ф.С. Эфирные масла. Содержание и состав в растениях. – К.: Наук. Думка, 1985.
9. Чепига М.П. Методи активізації навчання і самонавчання // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Л., 1997. – С.729-730.
10. Чепига М.П., Гривул Т.М., Ваврисевич Я.С., Мірошніченко О.М. Створення сприятливої атмосфери для навчання // Наук. Вісник Львівської державної академії ветеринарної медицини ім.С.З.Гжицького. –Л., 1999. – Вип.3 (II) . – С.122-125.
11. Чепига М.П., Чепига С.М. Стимуляція здоров'я та інтелекту.- 2-ге вид.перер.і доп. –К.:Знання,2006.- 347.

Summary

It has been handled the problem of increase importance of perception and awareness of educational information by creating an optimal environment.